

El 'Curial' sí que va avançar el 'Tirant'

Autor: Alfons Garcia

Data de publicació: 11-08-2015

L'historiador Abel Soler situa la redacció de la novel·la de cavalleries anònima a Itàlia, entre 1445 i 1447

UN MANUSCRIT TROBAT A FINALS DEL SEGLE XIX

Manuel Milà i Fontanals va descobrir el manuscrit (a la dreta) el 1876 a la Biblioteca Nacional. En ser la primera referència a aquest text del segle XV al qual falta el primer quadern, alguns van considerar que en va poder ser l'autor, teoria avui àmpliament rebutjada. A l'esquerra, una il·lustració de la novel·la de cavalleries "Curial e Güelfa".

Últimes dades sobre el Curial e Güelfa, la principal novel·la de cavalleries en llengua pròpia al costat del Tirant lo Blanc. La redacció del llibre se situaria a Itàlia i no a Barcelona entre 1445 i 1447. Fins ara, la forquilla era molt més àmplia: entre 1435 i 1462 (la datació clàssica de Martí de Riquer). I la localització de l'autor s'ha acostumat a traslladar a Barcelona, a la suposada cort del Príncep de Viana que notables investigadors situen a la capital catalana a partir de 1460. Allà s'hauria escrit fins i tot el Tirant, segons aquestes tesis.

Les últimes dades les aporta l'historiador Abel Soler, que va presentar una comunicació al 17è Col·loqui de Llengua i Literatura Catalanes, que es va celebrar la setmana passada a València. L'investigador d'Albaida, que no entra -almenys, per ara- a l'arrel catalana o valenciana del Curial (un dels grans eixos de debat entre especialistes en literatura catalana medieval), se centra en un episodi concret: el torneig entre catalans (defensats per Curial) i italians per refutar el tòpic de "l'avara povertà di Catalogna" -realment Dante es referia a Sicília- amb victòria, evidentment, dels primers i humiliació dels segons.

La conclusió de Soler és que tots els personatges remeten "a fets i personatges relacionats amb la cort de Nàpols" als anys 40 del segle XV. Es tracta de combinacions de noms de grans condottieri enfrontats en aquests anys amb els interessos de la corona d'Aragó, representats per Alfons el Magnànim, establert llavors a Nàpols.

Així doncs, l'autor anònim no només coneixia la llengua i la literatura italianes, com tradicionalment s'ha remarcat, sinó que aprofita la ficció per "establir un diàleg amb una realitat històrica de la dècada de 1440", sosté Soler: la rivalitat a Itàlia entre els condottieri i els catalani que dominaven Nàpols i aspiraven a l'hegemonia política a la Península de la mà del Magnànim. Posats a precisar, l'historiador es decanta per al voltant de 1447, quan la corona d'Aragó pretenia fer-se amb Milà.

La datació que proposa Abel Soler suposa que el Curial e Güelfa va precedir, com bona part de la catalanística pressuposava per raons estilístiques, al Tirant lo Blanc, que hauria estat escrit per Joanot Martorell, segons els descobriments de Chiner i Villalmanzo, entre 1460 i 1464. El Curial, novel·la oblidada durant dècades, ha vist com l'interès científic cap a ella es disparava en els últims anys. Queda pendent, però, posar nom a l'autor anònim. Caldrà esperar.

Alfons Garcia, València

Notícia apareguda al Diari de Girona el 12 de juliol del 2015